

Kronik. Trump drømmer om at genrejse USA som førende industrination. Men USA har ikke de institutioner, som Tyskland har, der fremmer konkurrenceevne inden for fremstilling og produktion.

USA er software, Tyskland er biler

AF MADPETER KLINDT
Lektor, ph.d., Center for
Arbejdsmarkedsforskning
(CARMA)
Institut for Statskundskab
Aalborg Universitet

DA Donald Trump den 23. januar annullerede USAs deltagelse i TPP-aftalen om frihandel i stillehavsområdet, konkluderede han, at det var en god ting for den amerikanske arbejder. Trumps valgsejr er i høj grad blevet tilskrevet hans appel til den hvide amerikanske arbejderklasse, der gennem tre årtier har tabt terræn i den globale konkurrence. Øjensynligt er den amerikanske præsident opsat på at leve på de valgløfter om storhed og arbejdspladser, han har givet til arbejderne.

Men USA genvinder næppe sin position som førende industrination ved at rulle globaliseringen tilbage. USA har slet ikke de institutioner, der understøtter konkurrenceevne inden for eksempelvis bilindustri, maskiner eller værktøj. Kapitalismen i USA er baseret på liberal markedsøkonomi, der fremmer radikal innovation (såkaldt disruption) og hurtige omstillinger i erhvervslivet.

De institutioner, der kendetegner liberale markedsøkonomier, er for eksempel deregulerede arbejdsmarkeder med ringe social beskyttelse og svage eller slet ingen fagforeninger. Det er uddannelsessystemer med vægt på videregående uddannelser og generelle kompetencer som matematik, sprog eller IT-kundskaber. Endelig har liberale markedsøkonomier typisk en stærk konkurrence Lovgivning (antitrust laws), der modvirker koordination og samarbejde mellem virksomheder.

Det er på grund af den liberale markedsøkonomis institutioner, at USA har førende virksomheder inden for bioteknologi, softwareudvikling og den finansielle sektor. Men den liberale markedsøkonomi er også med til at fremdrive overgangen fra industri- til videns- og servicesamfund, herunder udflytningen af industriarbejdspladser. Uden en velfungerende arbejdsmarkedspolitik, der kan omskole arbejdskraften, er det derfor oplagt, at den amerikanske arbejderklasse trækker det korteste strå i den globale kapitalisme. Det

Trump truer den tyske bilindustri med en toldsats på 35 procent, men tysk industri er helt anderledes gearret end den liberale amerikanske.

amerikanske samfunds institutioner virker grundlæggende til ugunst for den amerikanske arbejderklasse.

BLANDT Donald Trumps mange uønskede udfald har flere været rettet mod Tyskland og den tyske bilindustri, som han truer med en ny toldsats på 35 procent. Trump er oprørt over, at mens amerikanerne hvert år importerer tusindvis af biler fra Mercedes og BMW, ser man stort set ikke en eneste Chrysler i Tyskland. På spørgsmålet om, hvad der vil kunne få tyskerne til at købe flere amerikanske biler, udtalte den tyske vicekansler Sigmar Gabriel som et direkte svar til Trump: »byg bedre biler«.

Det er imidlertid lettere sagt end gjort. Hvor USA er baseret på liberal markedsøkonomi, er Tyskland baseret på koordineret markedsøkonomi, der netop understøtter konkurrenceevne inden for fremstillingsindustri som bilproduktion, maskiner, værktøj, kemikalier osv. Der er derfor, de tyske biler er bedre end de amerikanske.

De koordinerede markedsøkonomier fungerer anderledes end de liberale. De er kendetegnet ved institutioner som medbestemmelse og medarbejderinvolvering i

virksomhederne, mange sociale rettigheder og fokus på erhvervsuddannelser med industriel specialisering. Der er også langt mere samarbejde mellem virksomhederne, eksempelvis omkring teknologiudvikling. Den koordinerede markedsøkonomis institutioner fremmer således gradvis innovation i form af skridtvise forbedringer og tilpasninger af eksisterende produkter. Tænk bare på Volkswagens Passat, der i 2014 kom i ottende version. Den første Passat (med runde forlygter) blev sendt på gaden i 1973!

Trump står således med en mere grundlæggende udfordring, end han umiddelbart regner med, hvis ønsket er at genrejse USA som industrination. Det vil først og fremmest kræve en grundlæggende reform af det amerikanske uddannelsessystem, der i dag stort set ikke omfatter erhvervsuddannelser. Men det vil også være nødvendigt med et opgør med den amerikanske ledelsesmodel, hvor medarbejderne ingen indflydelse har. De tyske industrigiganter som Bosch, Siemens og VW er underlagt regler om medarbejderindflydelse (Mitbestimmung), der oftest udgør en barriere for omstruktureringer. Til gengæld er fordelene, at medarbejderne er mere loyale og engagerede i virksomhedens

udvikling, hvilket i sidste ende skaber bedre produkter.

En anden vej til at bedre vilkårene for den amerikanske arbejderklasse er den skandinaviske model bedre kendt som flexicurity, hvor ufaglærte og faglærte tilbydes omskoling, hvis de bliver arbejdsløse. Modellen blev faktisk fremhævet under den amerikanske valgkamp af Bernie Sanders, der som bekendt blev slået af Hillary Clinton i kapløbet om at blive demokraternes præsidentkandidat.

Den førende amerikanske politolog Kathleen Thelen har uddybet Sanders' synspunkt. Hun har undersøgt, hvordan den danske model – i kontrast til både den amerikanske og den tyske – på én gang forstærker konkurrenceevnen og fastholder solidariteten med arbejderklassen. Trump har således flere veje at gå. Men den, der handler om protektionisme og toldmure, ender sandsynligvis blindt.

P.A. Hall & D. Soskice (2001): Varieties of Capitalism – The Institutional Foundations of Comparative Advantage, New York, Oxford University Press.

K. Thelen (2014): Varieties of Liberalization and the New Politics of Social Solidarity, New York, Cambridge University Press.

DEBAT

Skriv til ideer@weekendavisen.dk

Dansk identitet

*Flemming Lundgreen-Nielsen
Docent, dr.phil.
Upsalagade 22
2100 København Ø*

I Ideer den 17. februar bringes under overskriften »Dansk identitet bliver 1000 år ældre« en refererende omtale af en utrykt ph.d.-afhandling fra Aarhus Universitet. Den kaldes for »den til dato mest omfattende og systematiske gennemgang af de tidligste

skriftlige kilder til Danmarks historie«.

Mon dog? Om det emne udgav historikeren P.F. Suhm (1728-98) i 1770-81 hele 3140 sider i kvartformat i fire separate bind og i rigt mål forsynet med lærde kildehenvisninger, som også afhandles i en forberedende bibliografi i 1769 på yderligere 356 sider.

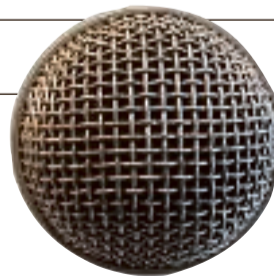
Værket går fra år 70 f.Kr. indtil Gorm den Gamle. Så Kasper H. Andersens utrykte ph.d.-tekst er hverken først eller størst med de fakta, der opregnes i Weekendavisens omtale, men muligvis bedst. Alle Suhms sider ligger

uforkortede og gratis tilgængelige på internettet (Suhm online), og via deres detaljerede stikordsregistre kan man søge på ord som »Danmark« og »Daner« og på danske konge- og heltenavne.

En studie ...

*Bent Agger
Sjællandsgade 14
8900 Randers*

I Weekendavisens sektion, Ideer, i sidste uge, står der noget om elefantens powernap. Indlægget indledes med en

sætning, som lyder forkert i mine øren. Det indledes med sætningen: »Et nyt studie har kortlagt den afrikanske elefants skræbete søvnmønster.«

For mange år siden spurgte jeg min boghandler, hvorfor en bog af Conan Doyle hed *En studie i rødt* og ikke *Et studie i rødt*. Det kunne han ikke svare på, men senere har jeg fundet, hvad jeg tror, er svaret.

»Et studie« er et rum, altså

et lokale, hvorimod »en studie« er en undersøgelse eller en analyse.

Der må være sprogeksperter ved Weekendavisen, som kan fortælle mig, om ikke indledningen til indlægget skulle have været »En ny studie ...«

Kreativ søvn

*Elene Nielsen
Spodsbjergvej 222
»Atelier 222«
Spodsbjerg
5900 Rudkøbing*

I artiklen »Kreativ søvn« (den

24. februar), der omhandler søvnforskning af henholdsvis visuelt og sprogligt kreative mennesker (her studerende), citeres forskeren Tamar Shochat: »... men vi ved jo ikke, i hvilken grad Churchill også var visuelt begavet.«

Det burde hun vide.

Manden var en dygtig og flittig billedkunstner med over 500 malerier i bagagen, hvilket man kan overbevise sig om ved blandt andet at besøge dette link:

<https://www.wikiart.org/en/winston-churchill/a-villa-at-the-riviera>